

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2022/01013	2023-04-19	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Stabschef
Riktlinje	Riktlinje för nationella minoriteters rättigheter			

Riktlinje för nationella minoriteters rättigheter

Dokumentets syfte

Syftet med riktlinjerna är att ge gemensamma ramar för hur Nacka kommun ska arbeta för att säkerställa att de nationella minoriteternas rättigheter tillgodoses i enlighet med lagen om nationella minoriteter (2009:724).

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna gäller för förtroendevalda och anställda i Nacka kommun.

Innehållsförteckning

Riktlinje för nationella minoriteters rättigheter.....	1
Inledning.....	2
Mål.....	3
Riktlinjer.....	3
Information och myndighetskontakt.....	3
Språk och kultur.....	4
Delaktighet och inflytande.....	4
Äldreomsorg.....	5
Uppföljning.....	5

Inledning

I januari 2010 trädde lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft, nedan kallad minoritetslagen. Lagen utgår från Europarådets ramkonvention¹ och språkstadgan² om skydd för nationella minoriteter och deras språk. Syftet är att ge skydd åt de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja så att kulturerna och de historiska minoritetsspråken hålls levande.

I minoritetslagen finns fem definierade minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Av dessa har samiska, meänkieli och finska en historisk geografisk bas i Sverige vilket innebär krav på mer långtgående åtgärder till stöd för dessa språk. Lagen har även särskilt fokus på barns och ungas utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket.

Minoritetslagstiftningen utgår från självidentifikationsprincipen. Det innebär att varje individ själv avgör tillhörigheten till någon eller några av de nationella minoriteterna. Det går därmed inte att ställa krav på att en individ ska kunna styrka sin tillhörighet till någon nationell minoritet.

Minoritetslagstiftningen reviderades och förstärktes ytterligare den 1 januari 2019. Då fastslogs även att alla kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Dessa riktlinjer är Nacka kommuns styrdokument för att leva upp till lagstiftningen.

Minoriteternas rättigheter finns även återgivet i ett antal andra lagar enligt nedan:

- I språklagen (2009:600) finns angivet vilka de nationella minoritetsspråken är samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa.
- I skollagen (2010:800) slås rätten till modersmålsundervisning på elevens nationella minoritetsspråk fast.
- I socialtjänstlagen (2001:453) regleras kommuners skyldighet att verka för att det finns tillgång till personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken där det behövs i omvårdnaden av äldre.
- I bibliotekslagen (2013:801) anges att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Häri ingår även en skyldighet att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.
- Enligt diskrimineringslagen (2008:567) är det förbjudet att missgynna någon på basis av bland annat etnicitet, religion eller annan

¹ Europarådets ramkonvention om skydd av nationella minoriteter

² Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk

trosuppfattning. Detta avser naturligtvis även personer som tillhör någon av de fem minoriteter som Sveriges riksdag beslutat om.

- Enligt barnkonvention ska ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning ha rätt till sitt språk, sin kultur och religion (Barnkonventionen artikel 30).

Mål

Det övergripande målet för Nacka kommuns arbete med nationella minoriteters rättigheter är, i likhet med den nationella minoritetspolitiken, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Nacka kommuns vision bygger på att öppenhet är ett förhållningssätt som leder till mångfald. För nationella minoriteter är detta viktiga då det innebär att olikheter ska respekteras och accepteras och ger minoriteterna möjlighet att delta, påverka och utvecklas. Kommunfullmäktige har beslutat om fyra övergripande mål, varav ett är *Bästa utveckling för alla*. Denna riktlinje bidrar till målet genom att de nationella minoriteterna i kommunen ska få bästa möjliga förutsättningar för utvecklingen av sin kultur och sitt språk.

Målet är även att bidra till kommunens arbete med Agenda 2030³. De globala hållbarhetsmål som har en direkt koppling till de nationella minoriteternas rättigheter är; Hälsa och välbefinnande (mål 3), God utbildning (mål 4) samt Minskad ojämlikhet (mål 10).

Riktlinjer

Riktlinjerna beskriver hur kommunen ska arbeta med de nationella minoriteternas rättigheter samt hur ansvaret fördelas mellan nämnder och verksamheter.

Riktlinjerna utgår från de bestämmelser i minoritetslagen som har relevans för kommuner som inte ingår i något förvaltningsområde, vilka är följande:

- Information och myndighetskontakt (3, 9, 11 och 12 §§)
- Språk och kultur (4 §)
- Delaktighet och inflytande (5 och 5a §§)
- Äldreomsorg (18a, 18b och 18c §§)

Information och myndighetskontakt

Kommunen har ett särskilt ansvar att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar. Om det finns personal som behärskar

³ Beslut om implementering av Agenda 230 togs i Kommunfullmäktige den 15 juni 2020 (KFKS 2020/53)

finska, meänkieli och samiska har den enskilde även rätt att använda språken i kontakten med kommunen.

Innebörd för Nacka kommun

- Kommunstyrelsen ansvarar för att information om de nationella minoriteterna rättigheter finns tillgängliga på kommunens hemsida.
- Alla nämnder ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska om det finns ett behov i enskildas kontakt med kommunen. Respektive nämnd kan bestämma särskild tid och plats för att hantera dessa ärenden.

Språk och kultur

Kommunen har ett ansvar att skydda och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användningen av det egna minoritetsspråket ska särskilt främjas.

Innebörd för Nacka kommun

- Utbildningsnämnden informerar elever och deras vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning i minoritetsspråken på kommunens hemsida. Skolor och huvudmän informerar sina elever⁴ och deras vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning i minoritetsspråken.
- Kulturnämnden ansvarar för att det finns litteratur och annan media på de nationella minoritetsspråken på biblioteken i Nacka. Vidare ska kulturnämnden säkerställa att det på biblioteken finns litteratur och annan media om de nationella minoriteternas kultur och historia.
- Äldrenämnden följer upp att anordnare för särskilda boenden för äldre beaktar nationella minoriteters kulturella behov utifrån exempelvis mat och traditioner för de äldre som tillhör en nationell minoritet.

Delaktighet och inflytande

De nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem. Kommunen ska så långt som möjligt samråda eller föra dialog med minoriteterna i sådana frågor.

Innebörd för Nacka kommun

- Alla nämnder beaktar behovet av samråd med nationella minoriteter i frågor som berör minoriteterna. Barn och unga som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska ha möjlighet till inflytande och samråd i

⁴ Gäller elever folkbokförda i Nacka kommun såväl som elever från annan kommun som går i skola i Nacka kommun.

frågor som berör dem och formerna för detta ska anpassas till barns förutsättningar.

Äldreomsorg

Personer som tillhör nationella minoriteter har rätt till äldreomsorg helt eller delvis på sitt eget språk och möjlighet till upprätthållande av kulturell identitet och traditioner.

Innebörd för Nacka kommun

- Äldrenämnden informerar den som ansöker om äldreomsorg i Nacka kommun om möjligheterna att få hela eller delar av sin service och omvårdnad på något av minoritetsspråken om personen så önskar. Detta förutsatt att tillgång till personal med sådana språkkunskaper finns.
- Anordnare av äldreomsorg ska beakta behovet hos personer som får äldreomsorg av att upprätthålla sin kulturella identitet.
- Anordnare av äldreomsorg ska vid rekrytering av personal inom äldreomsorgen beakta sökandens kunskaper i minoritetsspråken och minoriteternas kultur.

Uppföljning

Samtliga nämnder ansvarar för uppföljning av sitt arbete med nationella minoriteters rättigheter med utgångspunkt från dessa mål och riktlinjer.

Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande samordna och följa upp arbetet med de nationella minoriteterna i enlighet med dessa riktlinjer samt att revidera dem vid behov.